

TURGONYI ZOLTÁN

LECTORI SALUTEM

Tisztelt Olvasók!

Jelen számunk **Tanulmányok** rovatában találják a Magyar Bioetikai Társaság által 2019. október 25-én és 26-án *A gyermekvállalás szépségei és nehézségei* címmel Budapesten, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán rendezett nemzetközi konferencián elhangzott előadások egy részét.

A téma fontosságát aligha kell hangsúlyoznunk, hiszen mind Magyarország, mind tágabb hazánk, a nyugati világ közismerten súlyos demográfiai gondokkal küszködik már évtizedek óta. E gondok persze nem függetlenek civilizációnk egyéb problémáitól: a házasság és a család intézményének válságától, a társadalmi igazságosság nem kielégítő érvényesülésétől, az individualizmus és a fogyasztói mentalitás terjedésétől és még sok egyéb közismert nehézségtől. Mindezek oka végső soron az, hogy válságba került a közjó fogalma köré épülő hagyományos európai értékrend, amely történelmileg kialakult formájában a kereszténységnek köszönhetően terjedt el a nyugati világban, de amely egyúttal észérvekkel, a klasszikus természetjogi tanítás alapján is levezethető.

A konferencia helyszínét a Társaság rendelkezésére bocsátó Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora, s egyben a rendezvény fővédnöke, Kumintz Géza atya éppen a mondottaknak megfelelően helyezi el a jelen számban közölt megnyitó beszédében szélesebb kontextusban a gyermekvállalás kérdését, rávilágítva ennek gazdasági, társadalmi, politikai, erkölcsi és vallási hátterére.

A konferencia első napján, október 25-én került sor a Magyar Bioetikai Társaság által alapított „Gaizler Gyula emlékérem” átadására a két idei díjazottnak, Széll Kálmánnak és Kellermayer Miklósnak, akik egy-egy előadást is tartottak kitüntetésük átvételkor. Ezek szövegét is közreadjuk.

Közvetlenül a gyermekvállalás problémakörével függ össze a konferencia néhány egyéb e számunkban közölt előadása. Müller Cecília országos tisztifőorvos azt mutatja be, hogyan járulnak hozzá az emberi életnek a fogantatástól kezdve kijáró védelem biztosításához a Családvédelmi Szolgálatok (CSVSZ) a várandós nő válsághelyzetének kezelésével. A gyermekvállalást tervező pároknak segítséget nyújtó Keresztény Családi Centrum (KCSC) gyakorlati tevékenységét ennek koordinációs vezetője, Szigetvári Zsuzsa

ismerteti, míg e szervezet működésének elméleti (bioetikai) háttéréről Rojkovich Bernadette főorvos asszonynak, a Magyar Bioetikai Társaság elnökének előadásában hallhatunk.

Kevésbé szorosan kapcsolódik a konferencia témájához Szaplenczay Márk írása, amely azt szorgalmazza, hogy az ifjúságpasztoráció keretében az emberi jogok tiszteletére neveljék a fiatalokat. E szöveg némiképp ellenpontoszza azt, amit feljebb a közjóról és az individualizmus veszélyeiről mondtunk, hiszen éppen az egyéni jogok fontosságát hangsúlyozza. Lesz, akit majd vitára készítenek (pl. azzal az állításával, hogy „az emberi jogok szerepelnek Jézus társadalmi tanításában”), ám abban mindenképpen segíthet, hogy a közösség és az egyén javának érvényesítése során elkerüljük az egyoldalúságokat, és igyekezzünk a két törekvés közötti helyes egyensúlyt megtalálni. S ettől függetlenül most is, mint lapunk összes számában érvényes a szabály, miszerint nem minden írás teljes tartalmának kell feltétlenül a főszerkesztő nézeteit tükröznie.

Ahogy a Sapiaentia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán Mária Šmidová által tartott – s a **Hírek** rovatban röviden összefoglalt – előadásából is megtudhatjuk, a születendő vagy már világra jött gyermek értelmi sérültsége súlyos kihívást jelent a szülők számára. Az ezzel kapcsolatos problémák megoldásában segít az Értelmi Sérülteket Szolgáló Társadalmi Szervezetek és Alapítványok Országos Szövetsége, amelynek tevékenységét elnökének, Papp Ágnesnek a Magyar Bioetikai Társaság konferenciáján elhangzott előadása mutatja be.

A **Fórum** rovatban közöljük Faigl Ilona Máriának, a Dr. Batthyány Strattmann László Orvoskör Közhasznú Egyesület elnökének írását, amely egyrészt arra az örömdetes tényre hívja fel a figyelmet, hogy hazánkban jelentősen csökken az abortuszok száma, másrészt egy megtörtént esetet mutat be annak szemléltetésére, hogy olykor a várhatóan súlyos betegséggel, fogyatékossgal születendő gyermek szüleit is rá lehet beszélni a magzat megtartására. Ugyanebben a rovatban olvasható a feljebb már említett „Gaizler Gyula emlékérem” alapító okirata, valamint a két idei díjazott, Széll Kálmán és Kellermayer Miklós életrajza, akiknek ezúton is szeretettel és tisztelettel gratulálok mind a magam, mind szerkesztőbizottsági tagtársaim nevében!

KUMINETZ GÉZA

**KÖSZÖNTŐ BESZÉD A MAGYAR BIOETIKAI TÁRSASÁG
KONFERENCIÁJÁN**

(2019. 10. 25.)

Mint a konferencia fővédnöke tisztelettel köszöntöm a konferencia szervezőit, előadóit és résztvevőit. A Magyar Bioetikai Társaság ezúttal a családi élet egyik alapvető célját és javát, a gyermekvállalásnak mindig is aktuális kérdését tűzte ki tárgyalása témájaként.

A Bibliában olvassuk az első oldalakon, hogy szaporodjatok és sokasodjatok, s töltsétek be a Föld színét. Ma már tudjuk azt is, hogy nem korlátlan szaporodásról beszél a szent szerző, hiszen a Föld erőforrásai is végesek. Ezért az emberi szaporodásra is meg kell találnia az embernek az értelmes mintát, tervet. Mit tükröz e tekintetben az emberi természet? Vagy milyen konkrét program fejezi ki helyesen az emberi szaporodás helyes mintáját? Sok szálból sodrott ez az értelmesség.

Először is annyian lehetünk, amennyit a Föld tartósan el tud tartani. E számot növelheti, vagy épp csökkentheti az adott terület konkrét eltartó képessége. Nagyon vigyáznunk kellene a Földnek erre az eltartó képességére.

Másodszor, az embernek nem elég megfogannia és a világra jönnie, hanem gondos nevelést is kell kapnia ahhoz, hogy tényleg helyesen tudjon uralkodni a teremtett világon, hogy tényleg be tudja tölteni hivatását, gondolva a jövő nemzedékekre is.

Harmadszor, e gondos nevelést közelebbről a házasságon nyugvó stabil családi környezetben kaphatja meg az emberpalánta.

Negyedszer, ám a család csak akkor tud szeretet- és nevelői közösség lenni, ha gazdaságilag is megvan a maga kellő önállósága.

Ötödször, ezt a gazdasági önállóságot az igazságos tulajdonszerkezet, az igazságos bérezés, illetve nyomában a szívesen és etikusán végzett munka biztosíthatja.

Hatodszor, igazságos tulajdonszerkezet, bérezés és kellő munkamorál pedig ott van, ahol valódi államhatalom gondoskodik a közjóról.

Hetedszer, ilyen állam pedig ott van, ahol az emberi kötelességeket és jogokat helyesen értelmezik és érvényesítik.

Nyolcadszor, az emberi kötelességek és jogok (s köztük a házasság és a család kötelességei és jogai) pedig csak ott érvényesülhetnek a maguk teljességében, ahol ép a nemzeti öntudat (mentes mind a nacionalizmustól, mind az internacionalizmustól) és a társadalomnak is megvan a maga egészséges élet- és értékrendje, azaz van igazi kultúrája. Ahol nem fogyasztják, hanem élnek a kultúrát. Ilyen teljes értékű kultúrára mindez idáig egyedül a keresztény szellem, közelebbről Jézus Krisztus tanította és tanítja az embereket. Erre tanít minket a történelmi tapasztalat.

Kilencedszer, ahol ilyen kultúra és állam van, az magának egyrészt tiszteletet parancsol, másrészt tiszteli a más népeket és azok érdekes kultúráját, nemzeti hagyományait. S e kölcsönös tiszteletnek a gyümölcse a béke, a tartós béke, illetve a mindkét felet gazdagító kapcsolatok ápolása, szükség esetén a segítség készséges nyújtása.

A házaspárok és népek élni akarása, melynek lényegi része a gyermek vállalása és felnevelése, ilyen komplex feltételrendszerben bontakozhat ki igazán. Ám a hősies élni akarás dacolhat a sanyarú körülményekkel, s szinte csak a felbonthatatlan házasságra, és benne Krisztus kegyelmére alapozódik. Olyan házasságra, ahol a házastársak mintegy megtestesítik a házasság nagy objektív céljait, motívumait, értékeit. Vagyis ahol harmóniában vannak: a szexualitás (sexus), a fajfenntartás (genosz), a szeretet (erósz) és az etikum (éthosz). Az ilyen házasságra épülő családokban van meg igazán a vitalitás, mely egymás boldogítani akarásában, az alkotni vágyó szorgalmas munkában, a gyermek várásának és nevelésének vágyában jelentkezik. Egy ilyen családban a gyermek valóban részt kap az ember első és legfontosabb szellemi tapasztalatából: szeretve vagyok, s én is szerethetek. A szülői jelenlét és örökség legfontosabbja tehát nem a földi javak bőségében van, hanem az ép hagyomány, a kultúra és helyes értékrend, a szabadon választott vallás és vallásosság átadásaiban.

Ám ehhez mintegy tizedik feltételként olyan életrendet kell egy népnek, államnak kialakítania, vagy ha kell, hát kiharcolnia, amelyben a házastársaknak és gyermekeiknek a lehető legtöbb idő áll rendelkezésre, hogy ténylegesen együtt legyenek, közösen tanulhassanak, tervezhessenek, dolgozhassanak, szórakozhassanak, pihenhessenek. Hogy együtt adhassanak hálát a Teremtő és Megváltó Istennek egymásért, a nemzetért és kultúrájáért, a népek nagy családjáért, a kozmoszért, vagyis a létezés és az abban való gazdagodásnak ajándékáért.

E köszöntő szavakkal kívánok termékeny együtt gondolkodást, érdemi vitát, vagyis az igazságban való gazdagodást a konferencia minden előadójának és résztvevőjének.

TANULMÁNYOK

SZÉLL KÁLMÁN

VÉDELEMRE SZORUL AZ ETIKA A HARMADIK ÉVEZREDBEN

Mindenekelőtt megköszönöm a megtisztelő kitüntetést. Gaizler Gyulához régi barátság fűzött. Egyebek mellett a rendszerváltozás után 1994-ben az országban elsőként megjelenő, keresztény ihletésű egyetemi etika könyvem egyik lektora, és előszóírója is volt. A könyv miatt sok támadásban részesültem, és talán az első és leghatározottabb védelmezője Kellermayer Miklós professzor volt. Külön örülök, hogy most vele együtt részesültem e megtiszteltetésében. Előadásom egy fontos témakörnek csupán a csontváza, az időfegyelem miatti rövidegsége miatt a hús-vért hozzá kell képzelniük.

Ez év első felében volt alkalmam több filozófiai könyvet és cikket olvasni, amely az ún. „korszerű”, „haladó” világszemlélettel, közelebről a nyugati mainstream (fősodró) „haladó” ideológiával, elsősorban az ún. „nyílt társadalommal” foglalkozik. Az ezt valló modern materializmus szerint erkölcsre, etikára nincs szükség, mert azok csak az emberi szabadság megnyirbálását eredményezik. A tudomány minden kérdésre választ ad. Az egyik szerző az abortuszról, eutanáziáról, mesterséges termékenyítésről már nem is volt hajlandó vitázni, mert azokat – úgymond – a tudomány megválaszolta. Ezek sugallták a gondolatot, hogy az évszázadokon át csiszolódó, ám ma megszüntetésre ítélt keresztény szaktetikát meg kell védenünk.

Kétségtelen, hogy korunk egyfajta világnézeti válságban szenved. Okai: az ipari forradalmat és felvilágosodást követő informatikai és technikai forradalom (s az ebből következő *jóléti gondolkodás és megváltozott életvitel*) a posztmodern gondolkodás („minden lehetséges, de semmi sem biztos”), a neoliberális élet szemlélet, a filozófiai relativizmus. Mindezek együtt eredményezték, hogy a vallásosságot felváltotta a szekularizáció, elvilágiasodás, amely pl. a „nyílt társadalom” egyik legfőbb törekvése.

Kétségtelen, hogy az etika a tudománnyal elválaszthatatlan szimbiózisban él. A tudomány kérdéseket vet fel, az etika *világnézeti alapon* válaszol. Európában ez az alap a szeretetre épülő zsidó-keresztény tízparancsolat volt, amely ma is időszerű! Ezt gyakran „tiltóként” (szabadságellenesként) elutasítják, valamennyi tételét cáfolják, ám valójában *szeretetre épülő* pozitív életprogramot hirdet, jobbat eddig semmiféle „izmus” nem tudott felmutatni.

A „nagy”-nak nevezett *francia forradalom*, a *nemzetiszocializmus* és *kommunizmus* egyaránt materialista alapon földi mennyországot ígért. Végző hozadékuk kb. 200 millió halott. Napjainkban – főleg a jóléti nyugati társadalmakban – több, egymáshoz hasonló *mainstream áramlat* van kibontakozóban – pl. a *nyílt társadalom* –, amely egyre erőszakosabban igyekszik teret nyerni. Félő, hogy – ha kiteljesedik – ennek a szintén földi mennyországot ígérő „haladó” materialista eszmeáramlatnak is tragédia lehet a vége.

A nevesincs vagy éppen soknevű, „haladó” nyugat-európai trendeknek jelszavai: (abszolút) szabadság, egyenlőség, testvériség (ezek ősi keresztény fogalmak, hisz szabad akaratunk van, Isten nem személyválogató és a keresztségben Isten gyerekeiként testvérek is vagyunk!), az individualizmus, szekularizmus. Céljai: a „mátság” (kisebbség) elismerése, a szexualitás teljes átértelmezése (gender), az abortusz kiterjesztett liberalizációja, minimális állam, multikulturalizmus, etnikai pluralizmus, s az átjárható határok melletti kozmopolitizmus, globalizáció és béke (?). Háttére a nemzetközi pénz hatalom uralma!

A szabadság könnyen eladható, vonzó fogalom, sokan ki is használták, sőt visszaéltek vele. A szabadság valóban érték, ám a határtalan szabadság (szabadosság) akár káros is lehet. Gyorsan hozzá lehet szokni, amikor már értékét veszti. A szabadságnak korlátai kell, hogy legyenek: a jogrend (beleértve az emberi jogokat) mint külső korlát, de legalább ennyire fontos a belső, lelkiismeretbeli korlát, valamint az illem, elvárások, belátás, „jóérzés”, viselkedéskultúra stb. A kötelességek szinte ellentétei a szabadságnak, márpedig a szabadságnak és a (külső, azaz munkaköri és belső lelkiismereti) kötelességeknek egymással arányban kell lenniük! Ennek eredménye a *rend*, *fegyelem*, hiánya pedig *anarchia*. Ezzel szemben a keresztény szabadság elismeri (helyesli) az autoritást, a törvényeket, jellemformáló, viselkedést meghatározó, ezen belül szabad és boldog. Szabadságának alapja az igazság, és – nem utolsó sorban – előfeltétele a szeretetnek. Az egyén abszolutizálásával szemben a közösség szembeállítására téves. Túl azon, hogy a közösség egyénenként áll, a közösség érdeke előnyt élvez. (Az „én”-ben már benne van a „te”, ketten már „mi” vagyunk!) A család a társadalom alapja, ám az új szemlélet szerint a szabadság ellensége, együttlakásra kényszerítő börtön, a házastársak egymás foglyai, ahol a gyereket nevelik, sőt idomítják, nem engedik szabadon kibontakozni. Valójában a közösségben van az erő, az eredményesség, csak közösségben lehet gyakorolni a szeretetet, humanizmus, de önmagunkkal beszélni sem érdemes.

Az „új szemlélet” egyik fontos törekvése a tolerancia, amivel egyet lehet érteni. Ám a vég nélküli tolerancia oda vezet, hogy az embernek már nincs is saját véleménye, mert jóllakott a másokéval. Megfontolandó tehát, hogy ki kivel, miben, mikor, meddig és hogyan legyen toleráns, aminek van ésszerű határa. Nem keverhető össze az akceptanciával, vagyis az elfogadás elvárásával, sőt nem zárja ki az intoleranciát sem. Mindenekelőtt a toleranciának kölcsönösnek kell lenni. Helyes értelmezésben az ellen- vagy más vélemény, felfogás nem az „ellenség”, hanem az ellenfél. A véleménydiktatúra (cenzúra), a más vélemény pejoratív címkézése (homofób, rasszista, nacionalista, populista, xenofób, antiszemita, fasiszta stb.) elfogadhatatlan.

Egy további vezérszó a szolidaritás, amely szintén nemes gyakorlat, de nem mindegy, hogy mikor, kivel (kikkel), miben, hogyan és meddig vagyok szolidáris, sors-osztozó.

Mostanában kevesebb szó esik a keresztény kultúrában megjelenő jóról és rosszról, annál inkább szeretjük emlegetni az értékeket. Tudjuk, hogy Salamon a Biblia szerint álmában Istentől nem gazdagságot, nem is hosszú életet, hanem azt a képességet kérte, hogy meg tudja különböztetni a jót a rossztól. Az értékekkel többnyire az érdekeket akarják helyettesíteni. Kétségtelen, hogy minden jó egyúttal érték is, ám nem minden érték jó. Mások az egyéni és közösségi értékek, amelyek lehetnek szubjektívek, objektívek, minőségileg és mennyiségileg sokfélék. Az érték „hígabb” fogalom a jónál. (Értékes lehet pl. egy – pénzzel is kifejezhető – konyhabútor stb.) Ezért beszélhetünk értékpluralizmusról, érték- kocktélról, érték-samplingről, azaz értékmintákról. Az értékek könnyen relativizálhatók, olyanok, mint a saláta, mindenki azt választja, s annyit, amit akar és szeret.

A modern ún. jóléti „nyugati” ember elbizakodott, már nem hiányzik *Isten*, szinte Istennek érzi magát. (A sátán paradicsomkerti ígérete beteljesedni látszik.) Elkényelmesedett, a szabadságot abszolutizálja, az autoritást mellőzi, eltávolodik a természettől, tönkreteszi a környezetét, önző módon a jelennek (a jelenben) él, – élnetlenné teszi a világot.

A materializmus szerint a filozófia fő kérdése *Descartes* 1637-es azon híres mondása: „Cogito ergo sum”, vagyis „gondolkodom, tehát vagyok”. A marxisták értelmezése szerint „vagyok, tehát gondolkodom”. *Az anyagi létet a szellemi elé és fölé helyzeték.* Szerintük a szellem csak az anyag funkciója. De, míg az anyag képtelen új, azaz többlet-anyagot képezni, magától mozogni, *a szellem önmagát képes szaporítani, szinte korlátlan és szabad, a tér-időt csak részben respektálja.* A nem anyagi transzcendenssel rokon, tehát a szellem

magasabbrendű, sőt a teremtést feltételezve elsőbrendű. Ám a szellemi hierarchiának nem csúcsa az emberi tudat, mely a transzcendens alatt áll.

A ma embere hajlik arra, hogy csak a racionalist értékeli, a hitet pedig szembe állítja a tudománnyal. A valóságban a tudás és a hit egy töről fakadnak. A hit a tudomány előfeltétele, előállomása. Noha természetesen léteznek véletlen felfedezések (pl. a penicillin), a legtöbb tudományos eredmény valamiféle hittel (hipotézissel) kezdődik, amelyet a rendelkezésünkre álló eszközeinkkel bizonyítani igyekeztünk. Ám számos tudásról kiderül, hogy a bizonyítékok tévesek, azaz *a ma tudása a holnap tévedése*. Galilei előtt pl. mindenki saját szemével bizonyítottnak vélte, hogy a Nap keleten kel, és nyugaton nyugszik. Kiderült, hogy ez a *tudás* csak *hit* volt, miközben Galilei *hite tudássá* alakult. A tudásban nem vész el a hit, sőt megerősödik. (Hinnünk kell abban, amit tudunk!) A vallásos hit is egy – némileg eltérő – hipotézis, amelynek végső bizonyítása a történelem ígérete. Mert a természetfeletti jelenleg még nem bizonyítható. De évezredek át nem láttuk az infra- és ultraibolya sugarakat, nem hallottuk az infra- és ultrahangokat. A több, mint nyolcvanból csak egy oktávnyi elektromágneses rezgést látunk színként! Mindezek korábban számunkra nem léteztek. Ki hitt volna száz évvel ezelőtt a televízióban, internetben stb.? Ha valamit ma *még* nem tudunk bizonyítani, nem érv létezése ellen. (Lehet, hogy ezt csak halálunk után fogjuk megkapni.)

A vallásos hit racionálisan nem teljesen érthető, mert a kinyilatkoztatás nem teljes, s az ember csak emberként képes gondolkodni. Babits Mihály *Ádáz kutyám* című versében szépen leírta, hogy a kutya érti és szereti az embert, engedelmeskedik, néha bűnözik, együtt él vele, de egy határon túl már nem képes megérteni. Pl. Püthagorasz tételét nem fogja fel, mert csak „kutya módján” képes gondolkodni. Ugyanígy, mi csak „emberül” látjuk a világot és Istent. A hithez nem elég a Bibliát olvasni, mint azt egy főiskolai tanártársam tette, aki azt csalódottan félre is tette. Egy több ezer éves könyvet (a könyvek könyvét) több műfajú antológiát, amely egyszerre törvénykönyv, prófécia, történelem, poézis, zsolnárgyűjtemény, legendárium, metaforák sokasága stb., nem lehet úgy olvasni, mint Gárdonyi *Egri csillagok*-ját. A hithez számos ismeret, előítélet-mentes bizalom, intuíció, megvilágosodás, befogadókészség, (nyitottság) szükséges. *A kis herceg* szerint is: „Jól csak a szívével lát az ember”, de hivatkozhatnánk Pascalra is.

Tudományos eredményeinkre jogosan büszkék lehetünk, ugyanakkor nagyon szerénynek, sőt alázatosnak kell lennünk. A tudománynak ui. *vannak történelmi és ismeretelméleti határai*. Utóbbira csak megemlítem, hogy az univerzum átmérőjét 20 és 78 milliárd fényév közöttire becsülik. Ez megismerési

képességeinket felülmúlja. A tudományos kutatás egyfelől ezen határok feltörése, másfelől – lényegében – Isten művének megismerése. Heisenberg utódja, Dürr kvantumfizikus, a kvantummechanika fejlődése alapján „új felvilágosodást”, paradigmaváltást sürget. Bebizonyosodott, hogy nemcsak a fénynek, hanem minden atom részecskéinek kettős természete van. Részecskék és hullámok együttesen. Az anyagi és nem anyagi (szellemi) világ tehát egymásba olvadni látszik. Nincs éles határ! Ennek alapján egyfelől a materializmus értelmezhetetlen, másfelől már nem lehet a transzcendenst mint szellemi entitást mintegy kiközösíteni.

A nem anyagi (szellemi) valóság nem feltétlenül jelent tudatosságot. Ide tartozik maga az *élet* is mint olyan, amely – a gondolkodáshoz hasonlóan – persze anyagi alapot tételez fel. És éppen ez benne a csodálatos. Gondoljuk el, az ember valójában és elvileg egy rendkívül labilis összetételű, milliárdokra rugó sejtből összeálló komplex rendszer, amely azonban titokzatos módon folytonosan integrációra, stabilitásra törekszik, sőt a változatlanság látszatát keltheti. Valamennyi sejt szüntelen mozgásban, munkában van. Egy látható *karmester nélküli zenekar*, amely elvileg nagyon sérülékeny, ám mégis évtizedekig szinte az állandóságot mutatja. Önfenntartó és önmegújuló. A „*kvantumkáosz*” része, amelyben a statikus instabilitás dinamikus stabilitásba megy át.

Mindezek alapján legális egy olyan valóság feltételezése, amely a három dimenziós rendszeren túl, a „transzcendens” ontológiai létezésben jelenik meg, ami már a természettudomány része, folytatása. A tudomány és vallásos hit tehát már nem egymást kizáró, hanem kiegészítő (komplementer) kategóriák. A valóság alapja, az élet és az univerzum működési elve elsősorban szellemi (isteni) eredetű. A „modern materializmus”, napjaink torz, természetellenes nézetei, álproblémái tehát nem elégíthetik ki a harmadik évezred emberét és kutatóját. A szellem irányítja az anyagot. Az anyag a szellemnek csak előfeltétele, de nem irányítója. Az etika és erkölcs szellemi (világnézeti) természetű.

Összefoglaló útravalóként megállapíthatjuk tehát, hogy mindennapi munkánk, sőt életünk elsősorban szellemi, erkölcsi, etikai alapra épül, a technika csak segédeszköz. A tudomány és hit nem egymás ellensége. Védünk kell tehát a keresztény alapra épülő erkölcsöt és etikát a harmadik évezredben, mert iránytű nélkül utunk a semmibe vezet.

Kedves Hallgatóim!

94. életévemben járva már nem vállalom előadásokat, de ezt a mai napot nem mulaszthattam el, ezért ma életem utolsó előadását hallhatták. Éppen ezért külön is köszönöm, hogy meghallgattak.

KELLERMAYER MIKLÓS

„ILYEN AZ EMBER. EGYEDÜLI PÉLDÁNY.”

”Okuljatok mindannyian e példán.
Ilyen az ember. Egyedüli példány.
Nem élt belőle több és most sem él,
s mint fán se nő egyforma két levél,
a nagy időn se lesz hozzá hasonló.”

Kosztolányi Dezső: *Halotti beszéd* (1933)

DIA: AZ ÉLŐVILÁG¹

Egyedi példány: A természeti törvény parancsa, hogy minden élőlény (egysejtű vagy többsejtű) tökéletes egyedi példány a kötelező faji létkereten belül. Tehát az egyedi élőlények nem teremtettek, hanem a törvény irányította leszármazottai az első élő sejtnek, a „progenitornak”, a legősibb összejtnek.

Egyedüli példány: Az egyedüli példányok az emberi személyek (az első emberpár is és az azóta fogant összes ember).

Minden egyes ember személy, aki egyedi, mint minden élőlény, de a személy voltához misztérium tartozik, mert egyedileg van felszabadítva a törvény automatikus érvénye, „parancsa” alól. Nem sorolható kötelező érvényű faji keretbe, mint a többi élőlény. Nincs kötelező érvényű faji létkerete. Gyilkolni is tud, önmagát, testvérét, a meg nem született utódait. Jelesül esetleg valamennyit.

DIA: JOHN HENRY NEWMAN (1801-1890)

XVI. Benedek pápa 2010. szeptember 19-én boldoggá, Ferenc pápa 2019. október 13-án szentté avatta.

**„Van két abszolút, s szembeszökően magától
értetődő létező: én és az én Teremtőm.”**

(John Henry Newman: *Apologia pro vita sua*, 1864 és 2001)

¹ Kellermayer Miklós előadásának szövege gyanánt az általa szóban elmondottakhoz illusztrációként vetített diákat juttatta el szerkesztőségünknek.

DIA: AZ ÉLŐVILÁGRA ÉRVÉNYES KÉT LEGFONTOSABB IGAZSÁG, TÉNY

1./ Minden élőlény törvényfüggő élő létező!

2./ Minden emberi személy istenfüggő élő létező!

DIA: MINDEN EMBERI SZEMÉLY ISTENFÜGGŐ ÉLŐ LÉTEZŐ! EZ FAKAD A KAPOTT SZEMÉLYES SZABADSÁGUNKBÓL!

Nekünk döntenünk kell! Mindig!

- I. Krisztus „ajándéka”: a Szentháromság Egy Istentől függhetünk, Őbenne élhetünk, ha az Őáltala alkotott törvényi rend szerint élünk, a parancsait maradéktalanul betartjuk. Még az utolsót is! Esszük Őt az Átváltoztatott Kenyérben!
- II. Bálvány isteneket gyártunk magunknak! Önmagunkat istenítjük, az örök törvényekkel ellentétes saját törvényeket alkotunk. Az ateizmus is, a liberalizmus (szabadosság) is és a közömbösség is bálványimádás!

DIA: A TUDOMÁNY

A tudomány a soha meg nem ismerhetőség határának, a *Misztérium* (!) világába csatlakozás bizonyosságának elfogadása nélkül nem igaz és nem szabad! Amikor ugyanis bizonyossá válik, hogy valami, ami egy folytonos lét kezdete, egyszer, de csak egyszer létrejött, az is bizonyos, hogy a tudomány számára, a tudomány eszköztárával ez az új születés soha meg nem ismerhető!

Az élettelen anyagi világ keletkezése a folytonos anyagi létet biztosító tökéletes, ésszerű és célszerű törvénnyel (13,7-13,8 milliárd évvel ezelőtt).

Az első élő sejt (progenitor), amelyből az egész élővilág kibontakozott, és az élet folytonosságát és változékonyságát biztosító törvény létrejött, a 4,7 milliárd éves Földünkön, úgy 3,5-4 milliárd évvel ezelőtt.

Az „emberi élőlény vonulat” létének kezdete 150 ezer évvel ezelőtt.

DIA: „MISZTÉRIUM KASZKÁD”

Minden egyes ember életének kezdete az egyetlen sejt fázistól (a fogantatástól).

Jézus Krisztus – valóságos ember és valóságos Isten

Minden egyes emberi személy négy fokozatú titok, „misztérium kaszkád”, aki Krisztus által az 5. és 6. fokozatban részesülhet, vele azonosulhat, benne élhet.

„Azon a napon majd megtudjátok, hogy Atyámban vagyok, ti bennem, s én bennetek” (Jn 14, 20).

„Bizony, bizony mondom nektek: Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok a véréét, nem lesz élet bennetek. De aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, annak örökélete van, s feltámasztom az utolsó napon.” (Jn 6,53-54).

DIA: A XXI. SZÁZAD PRÓBÁJA

Sokan azt mondják, hogy az emberiség XXI. századi próbája, hogy keresztény lesz vagy nem lesz. Én úgy pontosítanám, hogy eucharisztikus lesz vagy nem lesz.

„Én vagyok az élet kenyere. Atyáitok mannáét ettek a pusztában, mégis meghaltak. Ez a mennyből alászállott kenyér, aki ebből eszik, nem hal meg.

Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, amelyet adok, a testem a világ életéért.”

(Jn 6, 48-51.)

MÜLLER CECÍLIA

ÉLETÜNK ÉS TÚLÉLÉSÜNK

„Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”
(Magyarország Alaptörvénye)

Ez a rendkívül egyszerű megfogalmazás világos és tiszta. Hitrendszerből, társadalmi státustól, etnikai hovatartozástól, szociokulturális helyzettől függetlenül az egyén számára azt jelenti: a még meg nem született ember csírában való létezése már kifejezi a teremtés akaratát. Társadalmi szempontból pedig annyit jelent, hogy a teremtés egy új állampolgárral szándékozik gyarapítani a közösséget, új szálat kíván befogni a társadalmi szövődékbe.

A védelem ennél fogva nem csupán egyéni, hanem egyúttal társadalmi és állami feladat, az ehhez kapcsolódó felelősséggel együtt. A védelem eredményessége pedig a várandós nő és családja együttműködésének, sőt gyakran többféle állami és nem állami szolgáltatás, ellátás biztosításának függvénye. Világi szempontból a feladat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben, valamint a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvényben testesül meg, részletesen meghatározva az idevonatkozó feladatokat.

Nézzük részletesebben!

A két törvény szorosan összefonódik. A családtervezéstől a várandósságig megfogalmazza a szülők jogát és felelősségét, valamint az alapelveket, egyúttal fókuszál a válsághelyzet megelőzésére és a válsághelyzetben történő segítségnyújtásra, így nevesíti a Családvédelmi Szolgálatokat (CSVSZ) is. Ehhez kapcsolódik a magzati élet védelme, amely a várandós nő válsághelyzetének kezelésekor válik különösen élessé. Ilyenkor ugyanis felvetődhet a terhesség-megszakítás szándéka, noha „a terhesség csak veszélyeztetettség, illetőleg az állapotos nő súlyos válsághelyzete esetén (testi vagy lelki megrendülést, illetve társadalmi ellehetetlenülést okozó esetben) szakítható meg”.

A CSVSZ-nek ezen súlyos válsághelyzetek feloldásában, a segítségnyújtásban komoly feladata van. A szolgálatok működtetése a járási hivatal feladata. Jelenleg 107 CSVSZ tanácsadó érhető el lakóhelytől függetlenül, térítésmentesen. Működésüket törvény és jogszabály szerint végzik.

Rendkívül sokféle az indíték, amely miatt a várandósokban/párokban felvetődik az abortusz szándéka. Szociális helyzet, félelem, több élő gyermek, életkor – és sorolhatnánk –, nemegyszer pedig összetett a probléma.

A tanácsadó nem alkalmazhat semmi olyan módszert, eljárást, amely lelki vagy egyéb nyomásgyakorlást jelent a várandósra/párra, nem állíthatja szembe őt saját elhatározásával, nem okozhat meghasonlást. A tanácsadás akkor eredményes igazán, ha segít a magzat megtartásában, és/vagy ha az átadott ismeretek segítenek az életvezetésben, a családtervezésben, és egy újabb abortusz megelőzésében. 2001 óta állnak rendelkezésre adatok arról, hogyan alakult a terhesség-megszakítási szándék. Eszerint az 1. tanácsadáson 830601 kliens jelent meg összesen 2001-2018 között, és közülük 92 % jött vissza a 2. tanácsadásra kérelmezni a megszakítást. A 2. tanácsadáson kérelmezett esetek (768 659) közül 94 %-ban került sor az abortusz elvégzésére. A többi esetben vagy spontán abortusz történt, vagy megtartották a magzatot.

Ezek a számok azt mutatják, hogy bár a CSVSZ lehetőségei korlátozottak, a tanácsadás hozzájárul a magzati élet védelméhez és a válsághelyzet feloldásához. Ugyanakkor látni kell a fent említett számok drámaiságát. Ha a 2001-2018 közötti időszakban minden gyermek megszülethetett volna (és néhány ikerterhességet is számolunk), akkor Magyarországon ma csaknem egymillió gyermekkel több élhetne. A probléma kezelése tehát már sokkal korábban kell, hogy kezdődjön: a *megelőzésnél!* Az intézményi szocializáció színterében, az iskolában kellene olyan ismereteket szereznüük a leendő szülőknek, amelyek önmagukat illető alapvető felismeréshez juttatják mindnyájukat. A tudatos magatartás, a tudatos életvitel hozhat egészséges életet egyéni szinten, túlélést társadalmi szinten. Ez gazdasági, társadalmi, egyúttal spirituális érdekünk.

SZIGETVÁRI ZSUZSA

KERESZTÉNY CSALÁDI CENTRUM A FELELŐS ÉS TERMÉSZETES GYERMEKVÁLLALÁSÉRT

Unikális betegútmenedzsment és eredmények

Több, mint másfél éve működik a Betegápoló Irgalmasrend Budai Irgalmasrendi Kórházában a Keresztény Családi Centrum (KCSC), ezen belül a Koordinációs Központ (KK), mely olyan pároknak nyújt segítséget, akik a közeli vagy távolabbi jövőben gyermekvállalást terveznek.

A nagy népszerűségnek örvendő szervezet egy Magyarországon és Európában, sőt a világon is egyedülálló modellt épített fel, ahol minden segítséget kérő pár mellé egy segítő-koordinátort rendel, aki személyre szóló segítséget ad a kivizsgálásra jelentkezőknek. Az első, ún. alapozó beszélgetés után a személyes segítővel a pár felállítja a kivizsgálási tervet, ettől a ponttól kezdve egy együttműködés kezdődik a pár és a koordinátora között, ahol a kommunikáció nagyrészt elektronikusan zajlik.

A KCSC nemcsak hívő katolikusoknak ad támogatást, hanem minden olyan embernek, aki a Szentszék állásfoglalását és a bioetikai értékeinket elfogadja, ill. vallja.

A Centrum minden olyan orvosi szakterületet bevon a működésbe, mely a Magyar Szülészeti és Nőgyógyászati Kollégium szakmai meddőségi protokolljában ajánlott, sőt a KCSC-től segítséget kérő párnak lehetősége van NEAK által finanszírozott ellátás keretében lelki (pszichológiai, mentálhigiénés, lelkigondozói) támogatást is igénybe venni.

Tapasztalataink alapján a KCSC segítségét sokféle ember kérheti:

- több éve sikertelenül próbálkozó gyermektelen házaspárok
- egy vagy több gyermeket már nevelő, de a többedik gyermek érkezésével küzdő párok
- több ART kezelésen átesett párok
- jegyespárok, akik felelősen vállalnának majd gyermeket
- egyedülálló fiatalok, akik tennének az egészségükért, esetleg valamilyen tünetük már jelentkezett (pl.: rendszertelen menstruációs ciklus)

A KCSCKK szakmai protokollja alapján a következő szakterületeken nyújtunk segítséget:

- nőgyógyászat
- urológia-andrológia
- endokrinológia, diabetológia
- immunológia
- hematológia
- életmódtanácsadás (dietetika és mozgásterápia)
- lelki segítség

A Keresztény Családi Központhoz segítségért fordulók első alkalommal egy koordinátorral találkoznak, aki megismeri a páciensek kórtörténetét és jelenlegi panaszait, s ezek alapján felveszi az anamnézist. A jól képzett koordinátorok olyan általános segítő és koordináló szerepet is betöltenek, hogy a hozzájuk fordulók érezzék a törődést, gondoskodást. A koordinátorok megszervezik az orvosi vizsgálatokat, az eredményeket az érintett szakorvosok segítségével közösen kielemezik, és együtt meghatározzák a további lépéseket. Különösen fontos lehet mindez egy olyan komplex és még mindig tabunak számító egészségügyi probléma esetén, mint a termékenység, mert a gyermektelenség nagy lelki teherrel jár. A koordinációt Czákó Emese és Váczi Anna, a lelki vezetést pedig Illés-Tóth Anna végzi. A koordinátorok a Creighton-módszeren alapuló *NaPro-technológiát* és a *FEMM-képzést* is ismerik, alkalmazzák, mert nagyon fontosnak tartják, hogy az emberek tisztában legyenek testük működésével. Nem alkalmazzák és nem is javasolják viszont az Asszisztált Reprodukciós Technikák (ART) egyetlen módját sem. A koordinátorok személyre szabott odafigyeléssel felméri, hogy mire van szüksége az adott párnak, mert többségükben olyan párok kerülnek ide, akik már sokfelé jártak, sok csalódáson mentek keresztül. A lelki támogatással elindulhat egy lelki folyamat, mely hosszabb időt vesz igénybe, de aki végigjárja ezt az utat, megszabadulhat a szorongásaitól, bensőleg felszabadul, és helyet tud adni az új életnek. A lélekben végbemenő változás testi változást is eredményez.

ROJKOVICH BERNADETTE

**A BUDAI IRGALMASRENDI KÓRHÁZ CSALÁD KÖZPONTJA
MŰKÖDÉSÉNEK ERKÖLCSI ALAPJAI,
A KERESZTÉNY CSALÁDI CENTRUM BIOETIKAI HÁTTERE**

„A forrás nem okoskodik azon, hogy nagy a sivatag,
hanem vizet ad. A mécs nem azon töpreng,
hogy nagy a sötétség, hanem világít.
Ha akarok valami nagyot tenni, azt tegyem!”

Prohászka Ottokár: *Legyetek világító emberek.*

Közismert tény, hogy egy nő bármit képes megtenni azért, hogy gyermeke legyen, és azért is, hogy ne legyen. A nő gyermek utáni vágya az ösztönös fajfenntartást szolgálja, nagy megbecsülést érdemel, ezt igyekszünk szolgálni kórházunkban is. Gyermektelenségről (infertilitás, meddőség) akkor beszélünk, ha több, mint egy évnyi rendszeres, védekezés nélküli házaseset mellett nem jön létre fogamzás; ez a probléma a párok 12-18%-át érinti. Két vagy több magzat elvesztése habituális vetélést jelent, amely a termékeny korú nők 2%-ánál fordul elő.

A Keresztény Anyasági Központ állami támogatással jött létre, ennek része a Betégápoló Irgalmasrend Budai Irgalmasrendi Kórházában 2017 óta működő Keresztény Családi Centrum (KCSC), és fejlesztés alatt áll a Református Egyház Bethesda Gyermekkórházának szülészeti osztálya. A terméketlenség kivizsgálását a társadalombiztosítás támogatja. Szakmai protokoll alapján és a kutatások legújabb eredményeit figyelembe véve vizsgáljuk ki a gyermektelenség okát, és ennek gyógyítására törekszünk.

A segítségért hozzánk fordulók számára a komplex ellátás és betegútmenedzsment koordinálására egy központ alakult. A párokkal történt konzultáció után szakorvosi vizsgálatok történnek. A női ciklus vizsgálata hormontükör felállítással kezdődik, a petefészek funkcionális vizsgálata („ovarian reserve testing”) mellett egyéb hormonvizsgálatok is történnek. Az inzulinrezisztencia, autoimmun pajzsmirigygyulladás, a prolaktin nevű agyalapi mirigy termelte hormon túltermelődése is okozhat meddőséget, ezeket az elváltozásokat kezelni lehet. A női nemi szervek krónikus gyulladása

összenövésekhez vezethet, az endometriózis szükség esetén műtéti úton kezelhető. A férfiaknál spermiumanalízis történik. Ha ezekkel a vizsgáló módszerekkel nincs kimutatható elváltozás, immunológiai és genetikai vizsgálat tanácsolható.

Lelki vezetésre, biztatásra is nagy szükségük van a pároknak. Az önvád, a jövőkép és az önértékelés sérülése, a családi és környezeti elvárások állandó érzelmi stresszt jelentenek. Különösen nehéz a helyzet akkor, ha az orvosi kivizsgálás nem találja meg a gyermektelenség okát. Felmerül a kérdés, hogy meddig lehet várni és bízni. Ilyenkor sokan fordulnak a mesterséges megtermékenyítéshez, pedig az eredményesség nem meggyőző. Magyarországon 2010. évtől a magán és az állami fenntartású meddőségi centrumok összesen 41.050 művi megtermékenyítési eljárást végeztek, az eredményességi ráta 21,67 százalék¹.

Az oktatásnak, családi nevelésnek nagy szerepe van abban, hogy a fiatalok megismerjék, hogy a gyermektelenség leggyakoribb oka a késői gyermekvállalás, a petefészek korai kimerülése és az abortuszok. Csak példamutatással és neveléssel tudjuk a fiatalokat meggyőzni az anyaság és a teremtett világ szépségeiről és a természet rendjéről. *Szent II. János Pál pápa* fiatalokhoz írt levelében² a reklámok és az éppen divatos közvélemény veszélyére hívta fel a figyelmet, miszerint ezek „az ember vágyainak azonnali kielégítésére csábítanak, és emellett az általánossá váló fogyasztói társadalmi szemlélet azt diktálja, hogy önmaga megvalósítását mindenekelőtt az anyagi javak élvezetében, kihasználásában keresse”.

Több bibliai történetben is találkozunk az átmeneti meddőség problémájával. Istennek van hatalma a meddő nőt termékennyé tenni a bibliai és a személyes példák szerint. Isten gyermeket ígért Ábrahámnak és Sárának, de Sárának 90 éves koráig kellett várnia Izsákra (1Móz 11:30). Izsák, Rebeka férje buzgón könyörgött gyermekért, s imájára válaszul született meg Jákob és Ézsau (1Móz 25:21). Ráchel is addig imádkozott, míg Isten végre „megnyitotta a méhét”. Két fia született, József és Benjámín (1Móz 30:1; 35:18). Mánóah felesége egy ideje

¹http://medicalonline.hu/gyogyitas/cikk/hany_mestersleges_megtermekenytet_fizett_az_allam. (Letöltve 2019-11-12)

² <https://uzenete.wordpress.com/2012/09/30/boldog-ii-janos-pal-gondolatai-3> (Letöltve 2019-11-12)

már meddő volt, mire a világra hozta Sámson (Bír 13:2). Erzsébet is idős korban szülte Keresztelő Jánost, Krisztus előfutárát (Lk 1:7. 36).

Az Egyházi Tanítóhivatal közzétett megnyilatkozásai a természettudományok ismereteivel összhangban a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról szólnak. A teljesség igénye nélkül kiragadnék néhány megállapítást, amelyet kórházunkban szem előtt tartunk a napi munkánk során. „Azoknak a házastársaknak a szomorúsága, akiknek nem lehetnek gyermekeik, vagy akik sérült gyermek világrahozatalától tartanak, olyan szenvedés, amit mindenkinek meg kell értenie és megfelelően kell méltányolnia”³. A szülésznő végzettségű koordinátorok nagy empátiás érzéssel figyelnek a párokra. „...azok a technikák, amelyek elhárítják a természetes megtermékenyítés akadályait, mint pl. a meddőség hormon-kezelése, vagy az endometriosis sebészi megoldása, a petevezetékek sebészeti helyreállítása, megengedettek”⁴. A kivizsgálás során a gyógyítást helyezük előtérbe. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele felhívja a figyelmet, hogy „[a] magzati élet védelme tehát nem szakítható el annak természetébe írt lehetséges jövőjétől, és Istennel való különleges kapcsolatától. Ott, ahol alapvető érték forog kockán, és az emberi élet ilyen, ott a keresztény etika mindig a szigorúbb, »tutorista«, védelmező álláspontot képviseli”⁵. Ezért Centrumunkban a gyógyítás és a természetes családtervezés módszereit használjuk, míg az Asszisztált Reprodukciós Technikák (ART) egyetlen módját sem. Az élet Isten ajándéka, amelyet az emberekre bízott. A gyermektelenséggel Istennek olykor célja van, nem ítélet, hanem nagyobb kegyelem jele lehet. Küldetésnyilatkozatunk mindenki előtt kitarja kórházunk kapuját. Ezért működésünkben különösen figyelünk arra, hogy a világi evangelizáció helyes útját járjuk, a keresztény bioetika szellemében. Keresni és elfogadni Isten akaratát.

³ *Donum vitae - Instrukció a kezdődő emberi élet tiszteletéről és az utódnemzés méltóságáról* (Róma, 1987.)

⁴ *Dignitas personae – A Hittani Kongregáció Instrukciója a személy méltóságáról bizonyos bioetikai kérdések kapcsán* (Róma, 2008.)

⁵ *Az élet kultúrájáért - A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia körlevele a bioetika néhány kérdéséről.* Budapest, 2003

PAPP ÁGNES

**„KÖSZÖNÖM, JÓL VAGYOK!”
FOGYATÉKOSSÁGAIMMAL EGYÜTT, VAGY AZOK ELLENÉRE...**

Az ÉTA Országos Szövetség (Értelmi Sérülteket Szolgáló Társadalmi Szervezetek és Alapítványok Országos Szövetsége) 1997-ben alakult, 36 tagszervezettel országos hatáskörben.

Fő tevékenysége az *érdekvédelem* és az *életminőséget javító szolgáltatások* értelmi és halmozott fogyatékossgal élő emberek, családtagjaik és a velük foglalkozó szakemberek számára.

Pillanatnyilag 58 tagszervezet tartozik a Szövetség ernyője alá. Fontos küldetésének tartja szervezetünk, hogy az életminőségjavító, szemléletformáló, be- és elfogadást segítő programjaink, rendezvényeink megszervezése, bonyolítása minden esetben a tagszervezeteinkhez tartozó érintett emberek, *tapasztalati szakértők közreműködésével, bevonásával* történjen. Hiszen a tőlük kapott információk, jelzések nagyon fontos támpontokat adnak ahhoz, hogy hol és miben várnak, kérnek támogató figyelmet, bátorítást például egy nehezebb élethelyzetben.

A velük való folyamatos kapcsolattartás, kommunikáció megmutatja/tanítja számunkra, hogy alapvetően az értelmi fogyatékossgal élő embertársaink élete nem különbözik a többségi társadalmat alkotó emberekétől, vagyis a mi életünkötől.

Számukra is fontos a család, a munkavégzés, a szerető, befogadó közösség, a biztonság, a párkapcsolat, a barátok, a szabadidő tartalmas eltöltése.

Amennyiben ez biztosítva van számukra, akkor fogyatékossgaikkal együtt, vagy azok ellenére boldogan, kiegyensúlyozottan élhetik életüket.

Nekünk és a hozzánk hasonló tevékenységet végző szervezeteknek „csak annyi” a dolgunk, hogy olyan körülményeket biztosítsunk számukra, amelyek között a fentiek megvalósíthatók.

Különösen fontos ez azok esetében, akiknek az élet nem adta meg a családban, szülőkkkel való növekedés, fejlődés lehetőségét.

Ebben az esetben tudjuk igénybe venni a többi között a tagszervezeteink által működtetett lakóotthonok, támogatott lakhatást nyújtó szolgáltatások adta lehetőségeket.

Szövetségünk egyik fontos tevékenysége és kötelessége is, hogy a rendelkezésére álló minden felületen erről beszéljen, és ezáltal is segítse értelmi fogyatékossgal élő embertársaink társadalmi integrációját, befogadását, valamint a többségi társadalom érzékenyítését.

Ezért örültünk nagyon a Magyar Bioetikai Társaság megkeresésének, és köszönjük szépen annak lehetőségét, hogy minderről beszélhettünk a Társaság ez évi nemzetközi konferenciáján.

Az ÉTA Országos Szövetségről további információkat a szervezet honlapjáról (www.eta-szov.hu) és facebook oldaláról kaphatnak az érdeklődők.

AZ EMBERI JOGOKRA ÉS JOGOKÉRT VALÓ NEVELÉS MÓDSZEREI AZ IFJÚSÁGPASZTORÁCIÓBAN

Az emberi jogok nagy jelentőséggel bírnak a fiatalok pasztorációjában, különösen azért, mert „*mindenki, gyermekek, serdülők, felnőttek oktathatóak az emberi jogok etikai értékéről és annak a társadalmi életre gyakorolt hatásáról*”¹. Az ifjúságpasztoráció meghatározó szerepet játszik a fiatalok társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális és vallási orientációjában és integrált fejlődésében. Szintúgy az emberi jogok környezetükben (szomszédságban, iskolában, otthon, futballpályán stb.) és a világban való tényleges megvalósításának előmozdításával kapcsolatos ifjúsági tapasztalatok előmozdításában is elengedhetetlen.

Azáltal, hogy a fiatalokat az ifjúságpasztoráció az emberi jogokra és ezek érdekében oktatja, elősegíti az identitás felépítését az egyenlőségben, és megismerteti velük minden ember méltóságának legfőbb értékét. Ezenfelül azonosulhatnak más kiskorúak, fiatalok vagy éppen a felnőttek, idős emberek szenvedéseivel és örömeivel a világon, és képessé válnak arra, hogy reagáljanak hivatásukra (mint Isten gyermekei, az Egyház tagjai, a társadalom és a világ polgárai, a remény előmozdítói, a Királyság építői, az Úr szolgálói vagy az élet szerelmesei).

Az alábbiakban bemutatjuk azokat a különféle módozatokat, amelyeket az ifjúságpasztoráció a lelkipásztori működésében az emberi jogok relevanciájának tekint a nevelési és evangelizációs feladatokban:

Az emberi jogok oktatására és képzésére szolgáló módszer: Ez az értékekre való nevelés, az állampolgárság és a társadalomhoz való tartozás megteremtője, a felelősségteljesen elkötelezett lelkipásztori emberformálás, amelynek gyümölcse a szegények és a leginkább rászorulóknak nagylelkű szolgálata és a velük való szolidaritás, s amely nyitottá tesz a struktúrák megváltoztatása iránt (s e téren cselekvésre, a passzivitás feladására késztet), a fiatalok emberi jogainak és

¹ C. CARAZZONE, *Educare ai e per i diritti umani*, in *Sistema preventivo e diritti umani*. Atti del Congresso Internazionale di Roma 2-6 gennaio 2009, Roma: VIS 2009, 57-66: 62.

kötelezettségeinek ismeretét segíti elő, valamint kritikus gondolkodásra készíteti az embert.

Támogató és népszerűsítő módszer: Mivel „*az emberi jogokban az Egyház korunk által felkínált kivételes lehetőséget lát arra, hogy megerősítésük révén világszerte hatékonyabb legyen az emberi méltóságnak mint a teremtő Isten által a teremtménybe oltott jellegzetességnek az elismerése és fejlődése*”,² valójában az Egyház küldetése az ifjúságpasztoráció küldetése is, különös tekintettel Isten Országja jelenlétének bemutatására a világon és a világ számára, egyenlőségben, igazságosságban és békében.

Az együttműködés módszere: Mivel az ifjúságpasztoráció szövetséget hoz létre más nevelési intézményekkel, amelyek fő szereplői a fiatalok, az ő növekedésük és integrált fejlődésük sokkal hatékonyabbá tud válni. Mivel az emberi jogokra való oktatás nemrégiben kezdődött, az ifjúságpasztoráció együttműködik más szolgálatokkal annak érdekében, hogy meghatározó hatással legyenek, és jelentősen hozzájáruljanak az innovatív együttműködésekhez.³ Nem csupán az államnak van kötelessége az emberi jogokkal kapcsolatban, hanem a különféle társadalmi szereplőknek, például intézményeknek, szervezeteknek és társaságoknak is – tehát mindenki felelőssége.

A jelentés módszere: Az emberi jogokon esett sérelmek nem kormányzati szervezetekkel közösen való bejelentése. A panasz bejelentése szolgálhatja az áldozat életének megóvását vagy megmentését, valamint a fiatalok (és felnőttek) tudatosságának növelését, akiket esetleg egyébként nem érdekelnének az emberi jogok. A helytelen eljárások bejelentése az igazságosságot és az emberi jogok erősödését mozdítja elő.

A megelőző módszer: Az emberi jogok megsértésének megakadályozása érdekében nem elég csak az azokat fenyegető gonoszságokat elhárítani. Az emberi jogokra és az emberi jogokért való megelőző nevelés pótolhatatlan hozzájárulás a fiatalok számára az alapvető jogok gondozására irányuló magatartás végrehajtásának ismeretéhez, valamint olyan döntések és

² Az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsa, *Az egyház társadalmi tanításának kompendiuma*, SZIT, Budapest 2007, 302.

³ C. CARAZZONE, *Educare ai e per i diritti umani*, in *Sistema*, 60.

cselekedetek meghozatalához, amelyek nem ártanak az embernek, sőt, létrehozzák *a szeretet civilizációját*.⁴

Az evangelizálás módszere: Mivel az emberi jogok szerepelnek Jézus társadalmi tanításában is, mindenki életének és reményének teljes kiszolgálása érdekében, szükség van annak bátor hirdetésére, hogy minden ember Isten által teremtett és mindenki számára adott személyt méltósággal bír. A legszegényebbek, a segítségre szoruló és a társadalom peremére került személyek alapvető jogainak elismerése és védelme az evangélium egyik elsődleges üzenete. A fiatalok arra kaptak meghívást, hogy legyenek a főszereplői ennek a feladatnak, és bizonyoságtételt nyújtsanak társaiknak.

Az operatív módszer: Az emberi jogokra és az emberi jogokért való nevelés érdekében ki kell dolgozni és ki kell fejleszteni egy nevelési utat, méghozzá olyan operatív, stratégiai és specifikus eszközökkel, amelyek lehetővé teszik a gyermekek, serdülők és fiatalok számára, hogy felkészüljenek a mindennapi életre, erősítve ezzel az emberi jogokhoz való ragaszkodás képességét, és olyan kultúra kialakítására adva módot, amelyben az értékek az emberi jogokkal való megállapodások szerint érvényesülnek.⁵ Ezért is fontos, hogy az emberi jogok ne csupán passzív elmélkedés tárgyai, hanem tevékeny mindennapos gyakorlat részei legyenek.

⁴ C. NANNI, *Priorità educative nelle ambivalenze della globalizzazione*, in *Sistema preventivo e diritti umani*. Atti del Congresso Internazionale di Roma 2-6 gennaio 2009, Roma: VIS 2009, 47-56: 49.

⁵ VILA-CORO M., *I diritti umani e il diritto alla vita*, in *Natura e dignità della persona umana a fondamento del diritto alla vita*. Atti dell'ottava Assemblea generale della Pontificia Accademia per la vita, 25-27 febbraio 2002, Città del Vaticano: LEV 2002, 217.

FÓRUM

A MAGYAR BIOETIKAI TÁRSASÁG „GAIZLER GYULA EMLÉKÉREM” ALAPÍTÓ OKIRATA

1. Az emlékérem pontos elnevezése: Magyar Bioetikai Társaság Gaizler Gyula emlékérem.
2. Az adományozás periódusai és az adományozottak száma: a díj évente adományozható, egy alkalommal, legfeljebb két díjazottnak.
3. Az adományozás feltételei: az élet-, illetve a környezetvédelem, a bioetika (ideértve az orvosi etikát és a környezeti etikát is) területén megjelenő olyan kiemelkedő, több évtizedes tudományos tevékenység (életmű), amely jelentősen hozzájárult az emberi élet szolgálatához, védelméhez (a fogantatás időpontjától kezdve a természetes végéig tisztelve azt), és ezáltal a bioetika fejlődéséhez, illetve a Magyar Bioetikai Társaság hazai és nemzetközi tekintélyének növeléséhez, a határon belüli és túli magyarság kapcsolatának erősítéséhez.
4. Az elismerésben részesíthetők köre: bármely határon belüli vagy kívüli magyar ember, aki az emberi életet a fogantatás időpontjától a természetes végéig tiszteli és védi, elutasítja a művi abortuszt és az „eutanáziát” (az ártatlan emberi élet szándékos és közvetlen kioltását).
5. Az adományozásra jogosult szerv: Magyar Bioetikai Társaság elnöksége.
6. Az alapítás célja: a 3-4. pontban említett emberek szolgálatának elismerése.
7. Az elismeréssel járó anyagi és egyéb előnyök, kedvezmények: oklevél; az emlékérem odaítélésével anyagi juttatás nem jár.

8. Az emlékérem leírása: 6 cm átmérőjű, 3-4 mm vastag, kör alakú bronzérem; az egyik oldalán: Gaizler Gyula arcképe, a felirat felül: Gaizler Gyula emlékérem, a felirat alul: az élet védelméért; a másik oldalán: Magyar Bioetikai Társaság felirattal.

PROF. DR. SZÉLL KÁLMÁN ÉLETRAJZA

1926. május 29-én Herényben (jelenleg Szombathely) régi Vas megyei történelmi családban született. Iskoláit Szombathelyen (Kámonban, illetve a Szent Norbert Premontrei Gimnáziumban), majd Kőszegen, a Hunyadi Mátyás Honvéd katonai alreálban és Nagyváradon, a Gábor Áron Honvéd Tüzérségi Hadapródiskolában végezte, 1945-ben Győrben érettségizett. A Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi karára 1946-ban iratkozott be. A kollégium államosításáig a budai Szent Imre Kollégium lakója volt, onnan – miután az államosítási kérelmet nem írta alá – 1948-ban kiutasították. Az egyetemet az áldozatos szülői támogatás ellenére főleg saját erőből végezte, majd 1952. augusztus 14-én kitűnő (summa cum laude) diplomával fejezte be. Nős, két gyermeke van.

Szombathelyen 1952. október 1. óta a Markusovszky Kórházban dolgozott. Előbb prof. dr. Szabolcs Zoltán o.v. főorvos mellett a sebészeti osztályon, majd 1963 őszétől függetlenített aneszteziológus adjunktusként, végül 1968. január 1-jétől osztályvezető főorvosként. Az országban az elsők között alakult Aneszteziológiai és Intenzív Betegellátó Osztály alapító főorvosa volt. Saját kérésére 1992. november 1-jével nyugdíjba vonult. Utána a Pécsi Orvostudományi Egyetem Főiskolai Kar Szombathelyi Tagozatán volt főiskolai adjunktus (1993), majd tanár (1994-1997), illetve tagozatigazgató helyettes (1993-1997), végül 2001. december 1-jétől, jelenleg is, emeritus főiskolai tanár. 1956-ban a Kórház Forradalmi Bizottságának 4 tagú elnökségébe választották.

Három szakvizsgát is tett: 1956-ban sebészből, 1960-ban traumatológiából, végül 1962-ben aneszteziológiából és intenzív terápiából. Bel- és külföldön összesen 273 nyomtatott dolgozata jelent meg, ezen kívül 448 előadást tartott. **A POTE Főiskolai Kar számára 1995-ben írta az *Egészségügyi etika* című könyvet**, amely egyetemi jegyzetként jelent meg. Közben három ízben nyerte el az *Orvosi Hetilap* pályázatán a Markusovszky-díjat, ötször nyert kórházi pályázaton első díjat, illetve egy ízben különdíjat, egyszer a Pécsi Akadémiai Bizottság, egyszer a Veszprémi Akadémiai Bizottság, végül pedig egy ízben a Magyar Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Társaság pályázatán nyert díjakat.

Az *Orvosi Hetilap* négyszer kérte fel ünnepi tanulmány megírására. Németről magyarra fordította Dalicho *Általános orvosi vizsgálatok* című könyvét, amely a Medicina kiadásában 2003-ban jelent meg. Dr. Horváth Boldizsárral társszerkesztőként működött közre a *Vas megye és Szombathely Megyei Jogú Város Markusovszky Kórháza története 1929-2004* című monográfiában. 1980-

ban a MTA Orvostudományok Kandidátusa tudományos fokozatát szerezte meg, amelyet a POTE Ph.D-ként ismert el. Fontosnak tartotta a folyamatos szakmai képzést, ezért több tanulmányúton is részt vett (Berlin, 1964; Montreal, 1966; Bukarest, 1969; Bécs, 1974; Hollandia, 1979).

Az Országos Aneszteziológia és Intenzív Terápiás Intézet igazgató-helyettese (1979-2002), az Országos Szakképesítő Bizottság vizsgáztató tagja (1980-2000), megalakulása óta (1980) a Szakmai Kollégium tagja, majd 1992 óta (1995-ös újválasztással megerősítve) 2000. április 1-jéig elnöke. Megyei felügyelő szakfőorvos (1991-2005). A POTE főiskolai képzés tanári karának elnöke (1994-1997).

Több egyesület, társaság tagja és vezetője. Így a többi közt az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete Megyei Bizottságának elnöke (1971-1989), a TIT Egészségügyi Szakosztályának elnöke (1972-1979), a Városi Tanács tagja (1972-1984), a Magyar Aneszteziológia és Intenzív Terápiás Társaság vezetőségi tagja (1963-1989), alelnöke (1981-1989), a **Magyar Bioetikai Társaság tagja**, a szombathelyi székesegyházi főplébániának 1988-tól 2007 novemberéig egyházközségi világi elnöke, majd örökös tiszteletbeli elnöke, a Keresztény Egészségügyiek Dr. Batthyány László Társaságának 1990. január 16. óta, 2003-al bezárólag alapító világi elnöke, jelenleg tiszteletbeli elnöke, a Páneurópai Unió Magyar Szervezete Szombathelyi Regionális Csoportjának elnöke (1990-1994), a KDNP Vas megyei elnöke (1990. januártól 1992-ig), majd 1998-ig díszelnöke, ezt követően kilépett a pártból. Más párt-nak nem volt soha tagja.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának (korelnök) képviselője (1990-1994), a Markusovszky Kórházért Alapítvány kuratóriumának elnöke (1992-2004), az Éhen Gyula Kör a Polgárosodásért Alapítvány kuratóriumának tagja (1992-1997), a Dr. Tiborcz Sándor Alapítvány tiszteletbeli elnöke 1992-től, jelenleg is, illetve a Martineum Alapítvány kuratóriumi tagja 1995 óta. Továbbá 1991-től tagja a Gábor Áron Honvéd Tüzér Hadapródiskola bajtársi körének, 1993-tól a Honvéd Hagyományörző Egyesületnek, 1995-től a Szombathelyi Tudományos Társaságnak (Societas Scientarium Savariensis), 1998-tól a Recski Szövetségnek, 2003 óta a Polgári Egyesület Szombathelyért tiszteletbeli elnöke, 2004-től az 56-os Szövetség Vas megyei szervezetének, végül ugyancsak 2004-től a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének tagja.

Szakmai és közéleti tevékenységét több díjjal is elismerték. Sokszoros véradásért Vöröskeresztes arany (1972), Szakszervezeti arany kitüntetést (1974), kiváló orvos (1975) címet kapott, majd az egészségügyi miniszter címzetes egyetemi docensnek nevezte ki (1978). 1992-ben a Köztársasági Érdemérem

Tiszti Keresztjével tüntették ki. Szombathely városától 1994-ben Pro Sanitate Savariae díjat kapott, ugyancsak 1994-ben a Pro Anaesthesiologia et Therapia Intensiva emlékérem tulajdonosa lett. A Pécsi Orvostudományi Egyetem a 1996-ban Pro Universitate aranyéremmel tüntette ki. A megyei önkormányzattól 2001-ben megkapta a Vas Megyéért díjat, 2002-ben pedig Pro Ecclesia et Pontifice pápai kitüntetésben (emlékérem) részesült, továbbá a legmagasabb egészségügyi minisztériumi kitüntetést, a Batthyány-Strattmann díjat kapta meg. A Pécsi Tudományegyetem Főiskolai Karának hallgatói önkormányzata 2004-ben az év legjobb előadójának választotta.

2008-ban lett Szombathely díszpolgára.

Dr. Jávor András

DR. KELLERMAYER MIKLÓS DSC. EGYETEMI TAMÁR, EMERITUS PROFESSZOR ÉLETRAJZA

Budapesten született 1939-ben, itt töltötte gyermekkorát. A Petőfi Gimnáziumban érettségizett 1958-ban jeles eredménnyel. 1956-ban 16 éves volt, biztosan vannak emlékei a szabadságharcról is.

1965-ben *summa cum laude* eredménnyel végzett a Pécsi Orvostudományi egyetemen (POTE), itt szerzett kórbonctani, kórszövettani és laboratóriumi szakvizsgát.

1974-ben védte meg kandidátusi disszertációját, 1987-ben az orvostudományok doktora lett.

Kutató, majd vendég professzor az USA-ban, a Baylor College of Medicine-en. Kutatási területe a fehérjék-ATP-K-víz kölcsönhatása az élő sejtben. 128 tudományos dolgozata, 6 könyve és számos közéleti írása jelent meg. A megjelent közlemények össz impakt faktora 124.

Munkahelye 1969-től a POTE Klinikai Kémiai Intézet, (most Laboratóriumi Medicina Intézet), ahol először tudományos munkatárs, tanársegéd, adjunktus, majd docens, egyetemi tanár, intézetigazgató, társprofesszor, professor emeritus lett. 1991-95-ig oktatási rektorhelyettes. 1999-ben Széchenyi prof. ösztöndíjas.

Számos kitüntetése közül néhányat kiemelnék:

- A POTE és a PEAC „Jó tanuló-jó sportoló” mozgalmanak győztese
- 1991: „Kiváló Orvos” – Népjóléti miniszteri kitüntetés
- 1993: Szent-Györgyi Albert Díj
- 2004-től a Szent István Akadémia tagja
- 2009: „Príma díj” a tudomány kategóriában
- 2011: Köztársasági Elnöki Érdemérem
- 2014: a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje

Közoktatási, kulturális tevékenységéről néhány adat:

- DUNA TV Kuratóriumi tag: 1992-1996
- a MTV Közalapítványi Kuratóriuma Ellenőrző Testületének Elnöke: 1996-

- a Magyarok Világszövetségének elnökségi tagja: 1996-2000.
- az Összefogás Pécsért Egyesület tiszteletbeli elnöke

Több tudományos társaságban vezető szerepet töltött be:

- a Magyar Biológiai Társaság Sejtbiológiai Szekciójának 1976-tól tagja, 1984-től vezetőségi tagja.
- a Magyar Biokémiai Társaság tagja 1982-től.
- a Szent István Akadémia rendes tagja 2004-től
- a Magyar Egészségügyi Társaság alapító tagja 1993-ban, 2010-től elnöke

A Magyar Bioetikai Társaság konferenciájának rendszeres előadója, az életvédelem lelkes szószólója. A Magyar Bioetikai Társaság elnöksége egyhangúan javasolta a Gaizler Gyula díjra.

Dr. Rojkovich Bernadette

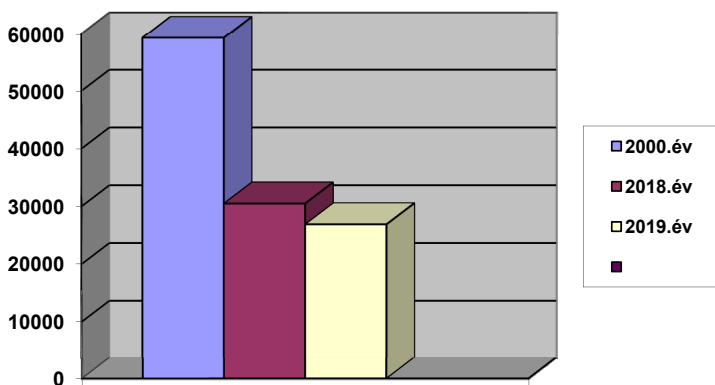
MINDENNEK ELLENÉRE ISTEN SZERET MINKET

A Dr. Batthyány Strattmann László Orvoskör Közhasznú Egyesület összefogva a többi katolikus orvosegyesülettel határozottan kiáll az élet védelme mellett, mely a fogantatástól a természetes halálig tart. Így természetesen szót emelünk az abortuszok ellen is. Örömmel tekinthetjük át a KSH ide vonatkozó adatait, melyek azt mutatják, hogy nem hiába a küzdelem, az elmúlt években az abortuszok száma jelentősen csökkent Magyarországon.

2000-ben 59 249

2018-ban 30 500

2019-ben 26 900 eset fordult elő.

Természetesen még ez is sok. Gondoljuk át, hogy ezek közül hány egészséges, teljesen életképes kis embert öltek meg. Sok esetben a lelkiismeret szavát elhallgattatja az a körülmény, ha az elvégzett vizsgálatok súlyos fejlődési rendellenesség jelenlétét mutatják ki. Nem ritkán értesülünk olyan történetekről, ahol az édesanya annak ellenére vállalta a szülést, hogy a gyermeknél fejlődési rendellenességet jósoltak. Az esetek egy részében a jóslat nem vált be, és teljesen egészséges gyermek született. Sok életet sikerült megmenteniük a papoknak, ha a várandós asszony súlyos tettének elkövetése előtt lelkiatyja véleményét, tanácsát kérte.

Szívem mélyéig meghatott az Alessandro Carregari Capalbo brazil atya által elbeszélte igaz történet, melyet szeretnék megosztani a kedves olvasóval.

A történet Thomas M. Gögele LC és Valentin Gögele LC *Csodák a hétköznapokban: 100 katolikus pap tanúságtétele* című, 2015-ben a Marana Tha 2000 kiadó által megjelentetett könyvében a 177-180. oldalon olvasható.

Az atyát egy napon fiatal házaspár kereste föl. A feleség gyermeket várt, akiről már tudni lehetett, hogy anencephaliában szenved, tehát agya nem fejlődik normálisan, s ezért az orvos abortuszt javasolt, mondván: „Az, ami az asszony testében van, nem ember, mivel hiányzik a normális agya, és a magzat, ha egyszer megszületik, úgysem élne sokáig.” A pár az orvos szavaitól és az agy nélküli magzatról készült felvételektől megrémülve hajlott is e tanács megfogadására. Mindezek nyomán támadt gondolatairól az atya így vall: „Tehetetlenség éreztem magam ebben a helyzetben. Egyrészt meg voltam győződve arról, hogy az Úr hozzám vezette őket, hogy segítsek nekik. Másrészt, be kell vallanom, nehéz volt jó tanácsot adni. Éreztem a társadalmi terhet, amelyben egy olyan esetet, mint ez, vállrándítással intéznek el, és felszínes érveket hoznak fel.” Elfogadhatatlannak tartotta az orvos javaslatát: „Az ember nemcsak agyból áll! Hogy adhat egy orvos ilyen tanácsot?” Három órán át tartó beszélgetés során (egy ezen részt vevő katolikus orvosnő segítségét is felhasználva) sikerült lebeszélni a házaspárt az abortuszról. Az atya azzal érvelt, hogy „az ember nemcsak szervekből és testrészekből, agyból, lábból és kézből áll”, hanem „halhatatlan lelke van, amely ugyan nem látható, de realitás”, s hogy a gyermek kihordása esetén az asszony és férje „megismerhetik az élet szépségét és hatalmát”. A szülésig terjedő időszakban szerzett tapasztalatait Carregaro Capalbi atya így összegzi: „Nagyon meglepett az anya terhesség alatti hozzáállása, vidámnak és elégedettnek látszott. Ritkán fogta el félelem és vigasztalanság. Az ilyen pillanatokot legyőzte a szent Eucharisztia segítségével és az orvosnő támogatásával.”

Mivel valamennyien tudták, hogy a gyermek hamarosan meg fog halni, az atya a szülés napján bement a kórházba, hogy megkeresztelje. E napról így számol be: „Kicsit ideges voltam, mivel soha nem volt ilyen tapasztalatom. Ismét meglepett az anya viselkedése, aki már a szülés előtt gyengéden simogatta a hasát, hogy mutassa, mennyire szereti gyermekét. Szülés alatt az anya vidám és nyugodt volt. Békét sugárzott. Ebben Isten jelenlétét éreztem, aki erőt adott neki, hogy igazolja, az élő és nem a halott Istenben hiszünk. Számára minden ember fontos és nagyon értékes, bármilyen képességei vannak. Mikor világra jött a kislány, megfoghatatlan dolgot éltem át. Nem akartam elhinni! A kicsi egészen másképp nézett ki, mint amilyennek az orvos a szüleinek leírta. A bébinek tökéletes testecskéje volt, lélegzett és kezét, lábát mozgatta. Rögtön megkereszteltem a kicsit, és nagy szeretetet éreztem iránta. Mikor fejére öntöttem a keresztvizet,

néhány csepp az egyik szemébe esett, és ez sírásra készítette. Végig kísértem az újszülöttet rövid életén át!”

Ez az élet persze valóban igen rövidnek bizonyult, ahogyan azt már előre tudni lehetett: alig volt hosszabb fél óránál. Mégis lehet értelmet tulajdonítani annak, hogy a dolgok így történtek: „Az Úr azt a kegyelmet adta neki, hogy megszülethetett, és a szülei szerették. Krisztus tanúja lett, szenvedő szolga, aki a kórházban elfogadta az Atya akaratát. Ez az újszülött az ápolószemélyzetnek, az orvosoknak, a szülőknek és számomra is Krisztus képmása volt. A kicsi 36 percet élt, amelyben beszélhettem hozzá, imádkoztam, és égi közbenjárását kérhettem magamért, a szüleiért és a plébániánkért.”

Mindez a Szentírás szavait juttatta Carregaro Capalbi atya eszébe: „Így szólt az Úr: »Gyertek, atyám áldottai.« (Mt 15,34) Láttuk tehát, hogy tartotta be Krisztus az ígétét: »Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol vagyok, s lássák dicsőségemet, amelyben részesítettél, mivel Te már a világ teremtése előtt szeretted.« (Jn 17,24)”

Az atya lelkében kitörölhetetlen nyomokat hagytak az elbeszélte események, amelyek a meggyőződése szerint akár azokat is véleményük megváltoztatására készíthették volna, akik nem helytelenítik az abortuszt: „Ezt a pillanatot, mely számomra, életemre, hitem növekedésére olyan fontos volt, soha nem fogom elfelejteni. Azt kívántam volna, hogy ennél a felejthetetlen élménynél az abortuszpártiak is jelen legyenek. El kellett volna magyarázniuk, hogyan tehetnek meg ilyen gyilkos eljárást, egy védtelen emberi lényvel. Olyan elvet képviselnek, hogy csak azok érdemesek az életre, akik tökéletesen egészségesek. Ezek a személyek talán soha nem tapasztalták, mi az igazi szeretet, egy ember nemcsak szervekből, testrészekből, kézből, lábból és agyból áll... Ebben a szülőszobában nem egy szörnyeteg született, ahogy az orvosok mondták, hanem Istennek egy gyermeke, akit Ő, a szülők és én is szeretünk.”

Eddig a történet. Az Úr útjai kifürkészhetetlenek. Nem tudhatjuk, hogy mit miért enged meg, és amit mi rossznak látunk, hogyan válik jóvá, széppé és üdvözítővé. Ezért igaz hittel, bizalommal fogadjuk el akaratát! Ő mindenkinél jobban szeret minket, tenyerébe van írva a nevünk, és üdvösségünket akarja. Ezért halt meg értünk Krisztus a keresztfán, magára vette bűneinket, hogy vele lehessünk a paradicsomban.

Dr. Faigl Ilona Mária

HÍREK, ESEMÉNYEK

MEGHÍVÓ

a Magyar Bioetikai Társaság

2019. december 4. (szerda) 17 órakor kezdődő tudományos ülésére

előadó:

Török Iván

szakpszichológus, diplomás szupervízor,

A Magyar Szupervízorok és Szupervízor-Coachok Társaságának tb. elnöke

*"A SZÜLŐK SZUPERVÍZIÓJA A CSALÁDOK LELKI EGÉSZSÉG-
MEGŐRZÉSÉNEK ESZKÖZE"*

címmel tart bevezető előadást, melyet beszélgetés követ.

Helyszín:

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Jog- és Államtudományi Kar dékáni tanácsterem
(Budapest VIII. kerület, Szentkirályi u. 28. II. em.)

Minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

A Magyar Bioetikai Társaság Elnöksége

ÉRTELMI SÉRÜLT GYERMEK A CSALÁDBAN

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán 2019 december 5-én Mária Šmidová előadást tartott, melynek témája „Értelmi sérült gyermek a családban – Hogyan segíthet a társadalom?”

Mária Šmidová, a Nagyszombati Egyetem pozsonyi katolikus teológiai fakultásának docense a Down-szindrómás gyermekeket nevelő szülők, a család nehézségeit és a segítségnyújtás lehetőségét ismertette kutatásaik eredményei alapján. Súlyos nehézségekkel néz szembe az a kismama, aki megtudja, hogy értelmi sérült gyermeke fog születni. A félelem miatt gyakran az abortuszt választja, amit a társadalmi közfelfogás is sugall. Ezért már attól kezdve szükséges a segítség, hogy az anya megtudja, hogy Down-szindrómával születik a gyermeke. A sérültségről tudomást szerző szülők olyan lelki folyamaton mennek keresztül, amely a tagadástól („biztos téves a diagnózis”), a „miért éppen mi?” fázisán, majd az információkeresés és a segítségkérés fázisán át az elfogadásig tart. A pozsonyi katolikus teológiai karon szociális jellegű képzést tartanak, segítik a hallhatók spirituális fejlődését, hogy képesek legyenek a sérült gyermeket nevelő családok kísérésére (*counseling*) és segítésére. A kísérés segít az élet nehéz helyzeteinek hordozásában, nem életvezetési tanácsadás. Vizsgálták, hogy valójában mire van szükségük az értelmi sérült gyermekek szüleinek a sajátos élethelyzetükben. „Azt tapasztaltuk, hogy a szülők számára mindaddig ismeretlen szituációban, amelybe kerültek, az egészségügyi segítség mellett a család egészét érintő támogatás szükséges, társadalmi szinten is. El kell tudniuk igazodni az adott szociális hálózatban, ugyanakkor nagyon fontos az érzelmi támogatás ebben a krízishelyzetben” – mondta az előadó. Elfogadó, megértő egészségügyi szakemberekre van szükség, akik a család minden tagjával foglalkoznak, a diagnózis mellett tájékoztatás szükséges a betegségről és a kezelési lehetőségekről is. Az elfogadás erősíti a családot és a családok közti kapcsolatokat is. Szlovákiában 1600 család alkotja a Down-szindrómások egyesületét, ilyen egyesült Magyarországon is működik. A sérült gyermek jobbá teszi, megváltoztatja a környezetében élőket, az emberi kapcsolatokat érzelmileg gazdagítja. A sérült gyermeket nevelő családok segítéséhez országos szakértői hálózatra, felkészült orvosokra, összehangolt egészségügyi, oktatási, szociális, spirituális segítségnyújtásra van szükség. Mindezek mellett rendkívül fontos a társadalmi elfogadottság erősítése.

A Magyar Kurír nyomán; <https://www.magyarkurir.hu/hirek/ertelmi-serult-gyermek-csaladban-hogyan-segithet-tarsadalom-eloadas-sapientian> (letöltve 2019. 12. 10.).

SZERZŐINK

Kuminetz Géza, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora, a Szent István Tudományos Akadémia másodelnöke

Széll Kálmán, nyugalmazott osztályvezető főorvos, emeritus főiskolai tanár, címzetes egyetemi tanár

Kellermayer Miklós, professor emeritus, a Szent István Tudományos Akadémia rendes tagja

Müller Cecília országos tisztifőorvos

Szigetvári Zsuzsa, a Keresztény Családi Centrum Koordinációs Központ vezetője

Rojkovich Bernadette osztályvezető főorvos, a Szent István Tudományos Akadémia rendes tagja, a Magyar Bioetikai Társaság elnöke, a Magyar Bioetikai Szemle szerkesztőbizottságának tagja

Papp Ágnes, az ÉTA (Értelmi Sérülteket Szolgáló Társadalmi Szervezetek és Alapítványok Országos Szövetsége) elnöke

Szaplonczay Márk görögkatolikus teológus

Jávor András orvos, informatikus, nyugalmazott közigazgatási államtitkár, a Magyar Kormánytisztviselői Kar tb. elnöke, a Magyar Bioetikai Társaság elnökségi tagja, a Magyar Bioetikai Szemle szerkesztőbizottságának tagja

Faigl Ilona, háziorvos, Dr. Batthyány Strattmann László Orvoskör Közhasznú Egyesület elnöke

TARTALOM

Turgonyi Zoltán: Lectori salutem	1
-------------------------------------	---

Kuminetz Géza: Köszöntő beszéd a Magyar Bioetikai Társaság konferenciáján	3
--	---

TANULMÁNYOK

Széll Kálmán: Védelemre szorul az etika a harmadik évezredben	5
--	---

Kellermayer Miklós: „Ilyen az ember. Egyedüli példány?”	11
--	----

Dr. Müller Cecília: Életünk és túlélésünk	14
--	----

Szigetvári Zsuzsa: Keresztény Családi Centrum a felelős és természetes gyermekvállalásért	16
--	----

Rojkovich Bernadette: A Budai Irgalmasrendi Kórház Család Központja működésének erkölcsi alapjai. A Keresztény Családi Centrum bioetikai háttere	18
---	----

Papp Ágnes: „Köszönöm, jól vagyok!” Fogyatékoságaimmal együtt, vagy azok ellenére...	21
--	----

Szaplonczay Márk: Az emberi jogokra és jogokért való nevelés módszerei az ifjúságpasztorációban	23
---	----

FÓRUM

A Magyar Bioetikai Társaság „Gaizler Gyula Emlékérem”
alapító okirata 26

Jávor András:
Széll Kálmán életrajza 28

Rojkovich Bernadette:
Kellermayer Miklós életrajza 31

Faigl Ilona:
Mindennek ellenére Isten szeret minket 33

HÍREK, ESEMÉNYEK

Meghívó a Magyar Bioetikai Társaság
2019. december 4-ei tudományos ülésére 36

Értelmi sérült gyermek a családban – Mária Šmidová előadásáról 37

SZERZŐINK 38